

Assen,
Ons kenmerk 1000645

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (HIERNA WNB)

Ontheffinghouder : Prolander
Activiteit : herinrichting NNN-gebied en klimaatbuffer
Locatie : Ootmaanlanden

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf datum van afgifte van deze ontheffing tot en met 31-12-2026.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Prolander voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 3.5 van de Wnb voor de Kamsalamander (*Triturus cristatus*) en Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) waar het gaat om:
  - lid 2: het opzettelijk verstoren;
  - lid 4: het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen;
- artikel 3.10 lid 1 van de Wnb voor de Alpenwatersalamander (*Ichthyosura alpestris*), Ringslang (*Natrix helvetica*), Hazelworm (*Anguis fragilis*) Bunzing (*Mustela putorius*), Hermelijn (*Mustela erminea*) en Wezel (*Mustela nivalis*) waar het gaat om:
  - onderdeel a: het opzettelijk doden of vangen;
  - onderdeel b: het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen;

Aangezien de ontheffingsaanvraag is ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is op grond van het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 4.3, aanhef en onder a, van de Invoeringswet Omgevingswet, de Wnb van toepassing tot ons besluit op uw aanvraag onherroepelijk is.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

- 1.6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.8. Er dient tenzij anders vermeld gewerkt te worden zoals beschreven in paragraaf 5.4 van het document Ontheffingsaanvraag Ootmaanlanden d.d. 1 mei 2023, Arcadis, behorend bij dit besluit.
- 1.9. Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige én in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijziging(en) dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 1.10. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 1.11. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag. Tevens dient het ecologisch logboek direct na afronding van de werkzaamheden onder vermelding van het kenmerk van het besluit te worden verstuurd naar het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl.
- 1.12. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologische deskundige voor zover mogelijk vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in het plangebied meer aanwezig zijn.

2. Soort specifieke voorschriften

Poelkikker, Kamsalamander en Alpenwatersalamander

- 2.1. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de meest kwetsbare periodes van de soorten, zijnde de overwinteringsperiode (oktober t/m half april) en de voortplantingsperiode (half maart t/m half september).
- 2.2. Werkzaamheden die effect hebben op het voortplantingshabitat van de poelkikker moeten plaatsvinden in de periode vanaf oktober tot half april. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd en goedgekeurd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort. Afwijkingen van de periode bij uitvoering werkzaamheden dienen opgenomen te worden in het ecologisch logboek.
- 2.3. Voorafgaand aan uitvoering van werkzaamheden binnen het landhabitat van de poelkikker, kamsalamander en alpenwatersalamander moeten de percelen kort gemaaid en gehouden worden, buiten de overwinteringsperiode van de soorten. Voorafgaand aan het maaien moet het werkgebied worden gecontroleerd door de begeleidend ecooloog en eventuele aanwezige dieren afgevangen en overgezet worden naar alternatief leefgebied in de directe omgeving waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
- 2.4. Indien nodig worden watergangen geschoond zodat deze ongeschikt zijn voor beschermde amfibieën en reptielen.

- 2.5. Het verwijderen van struiken en bomen gebeurt onder ecologische begeleiding waarbij aanwezige dieren weggevangen worden en overgebracht worden naar geschikt leefgebied buiten het werkterrein.
- 2.6. Dit maaien en verwijderen van vegetatie gebeurt onder ecologische begeleiding waarbij aanwezige dieren weggevangen worden en overgebracht worden naar geschikt leefgebied buiten het werkterrein. De werkzaamheden worden bij voorkeur z.s.m. uitgevoerd na het ongeschikt maken van het werkgebied. Indien dit niet mogelijk is, dient het werkgebied regelmatig gemaaid en gecontroleerd te worden om hervestiging te voorkomen.
- 2.7. Vlak na en vóór de overwinteringsperiode, wanneer de soorten richting of van het water verplaatsen, moeten voor de soorten relevante delen van het plangebied vermeden worden (met materieel). Dit betreffen grofweg de periodes half maart/ april en september/oktober. Indien dit niet mogelijk is moet het werkgebied gecontroleerd worden door de begeleidende ecooloog en eventuele aanwezige poelkikkers, kamsalamanders en/of alpenwatersalamanders worden afgevangen en overgezet naar alternatief leefgebied in de directe omgeving waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Hierna moet het projectgebied afgeschermd worden met reptielen-/amfibieën schermen. Deze schermen moeten de gehele periode van de uit te voeren werkzaamheden wekelijks worden gecontroleerd op functionaliteit.
- 2.8. De (voorbereidende) werkzaamheden dienen op een lage werksnelheid (stapvoets) plaats te vinden, waarbij men rekening dient te houden met vluchtwegen en te zorgen dat dieren voldoende ruimte hebben om weg te komen.
- 2.9. De uitvoerder dient enkel gebruik te maken van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden en altijd één richting op te werken. Indien er meerdere machinale voertuigen aan het werk zijn, dienen die niet naar elkaar toe te werken in verband met onnodige verstoring en mogelijke opsluiting (potentieel doden) van dieren.
- 2.10. Er dient gewerkt te worden volgens het hygiëneprotocol van RAVON (https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Publicaties/Hygiene_protocol.pdf)
- 2.11. Ter compensatie van leefgebied worden nieuwe poelen en de watergang geschikt gemaakt voor amfibieën. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:
  - De watergangen krijgen een flauwe oever (1:2 tot 1:5),
  - De doorsnee van een poel is minimaal 20 meter,
  - De poelen en watergangen zijn vanaf maart t/m september watervoerend,
  - Opschot bij poelen wordt zoveel mogelijk beperkt om bladinvall of verlanding te voorkomen en de poelen worden eens in de 4 à 7 jaar geschoond, afhankelijk van hoe snel de watervegetatie zich ontwikkelt.
  - Indien voortplantingswateren van de kamsalamander met visrijk water in aanmerking komen als deze worden ingezet als waterberging, worden ze in de periode oktober – februari droog gepompt. Hierbij blijft eerst een laag water staan. Vis wordt afgevangen en overgezet naar visrijk water (watergang door het plangebied). De poel wordt vervolgens helemaal drooggelegd en vervolgens weer gevuld, zodat deze in februari weer als voortplantingshabitat kan dienen.

Ringslang en Hazelworm

- 2.12. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de ringslang en de hazelworm, zijnde de overwinteringsperiode (globaal tussen oktober t/m maart) en de voortplantingsperiode (globaal tussen april t/m september). Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soorten.

- 2.13. Potentieel leefgebied van de ringslang en de hazelworm dient in de periode september/oktober (tussen de voortplantingsperiode en de overwinteringsperiode) kort gemaaid te worden. Bij het maaien dient een maaihoogte van 10 cm aangehouden te worden en dient er op lage werksnelheid (stapvoets) gewerkt te worden. Voorafgaand aan het maaien dient het werkgebied gecontroleerd te worden door de begeleidend ecooloog en dienen eventueel aangetroffen amfibieën en reptielen afgevangen en overgezet te worden naar alternatief leefgebied in de directe omgeving.
- 2.14. Na de voorbereidende maaiwerkzaamheden dienen de werkzaamheden plaats te vinden in de periode van september t/m maart. Indien na maart maar voor september gewerkt wordt, dienen amfibieën/reptielen schermen geplaatst te worden (voor 1 maart), om te voorkomen dat de ringslang en/of de hazelworm het projectgebied in gaan. Indien er schermen geplaatst worden dienen deze de gehele periode van de uit te voeren werkzaamheden wekelijks te worden gecontroleerd op functionaliteit. Eventueel aanwezige dieren worden afgevangen en overgezet in geschikt habitat direct buiten het projectgebied.
- 2.15. Het verplaatsen van hopen blad en opgeslagen materiaal en hout mag uitsluitend plaatsvinden buiten de overwinteringsperiode van de hazelworm en de ringslang.
- 2.16. Het plaggen dient gefaseerd over minimaal 2 jaar uitgevoerd te worden. Op deze manier wordt voorkomen dat een groot deel van het leefgebied van de poelkikker en de ringslang ongeschikt is.

3. Overige voorschriften

- 3.1. Een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
  - tijdens de controle van het gebied voorafgaand aan en tijdens de maaiwerkzaamheden;
  - voorafgaand aan de werkzaamheden indien deze tijdens de migratieperioden van één van de drie gevraagde soorten plaatsvinden;
  - bij het vangen en overzetten van amfibieën en/of reptielen;
  - bij het plaatsen en controleren van de amfibieën-/reptielen schermen;
  - voorafgaand aan en tijdens het verwijderen van struweel.
- 3.2 Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ecologisch deskundige.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die kunnen leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.
- 4.3 Om te voorkomen dat er tijdens het dempen van watergangen onder de Wnb niet specifiek beschermde dieren ingevangen of bedolven raken, dient het water (met bodemslib) enkele keren richting open water te worden geduwd (met de kraanbak). Indien de watergang afgesloten is,

- dienen zoveel mogelijke vissen en amfibieën afgevangen en overgezet te worden. Dit moet plaatsvinden onder ecologische begeleiding.
- 4.4 Om te voorkomen dat er tijdens de grondwerkzaamheden onnodig veel onder de Wnb niet specifiek beschermde kleine zoogdieren en algemene amfibieën gedood en/of verstoord worden, moeten de gronden waar grondwerkzaamheden (plaggen/ graven/ ophogen) worden uitgevoerd voor uitvoering van deze werkzaamheden kort gemaaid worden. Op deze manier zullen de meeste dieren zich uit zichzelf verplaatsen naar ander habitat waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
  - 4.5 Het werkgebied en de werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden.
  - 4.6 Bij de werkzaamheden wordt één richting opgewerkt, zodat aanwezige dieren de kans hebben om te vluchten. Hierbij wordt van oost naar west gewerkt om te voorkomen dat dieren richting de N371 vluchten.
  - 4.7 Met betrekking tot de steenuil adviseren wij om werkzaamheden in de omgeving van de kast plaats te laten vinden in de periode augustus t/m januari. In de periode februari t/m juli dient niet gewerkt te worden in de omgeving van de kast.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

drs. M. Middel,
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Prolander (digitaal);
- Acradis (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Westerveld (digitaal).

Ontheffingstermijn

Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen.

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 12 december 2023 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Arcadis namens Prolander (hierna ontheffinghouder). Op 7 en 15 februari 2024 zijn aanvullende vragen beantwoord. Tevens is een aanvulling ingediend op 15 februari 2024. De aanvraag heeft betrekking op de heringericht als Natuur Netwerk Nederland (NNN)-gebied en klimaatbuffer van het gebied Ootmaanlanden, gelegen tussen de Oude Nieuwlandenweg en de Ootmaandijk te Uffelte in de gemeente Westerveld. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wnb voor de poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en kamsalamander (*Triturus cristatus*) en voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 lid 1 sub a en b van de Wnb voor alpenwatersalamander (*Ichthyosura alpestris*), ringslang (*Natrix helvetica*), hazelworm (*Anguis fragilis*) bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*).

Figuur 1: Plangebied (bron: Arcadis)

2. Wettelijk kader

De diverse aangetroffen diersoorten binnen het plangebied worden beschermend volgens diverse beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming.

2.1 *Habitatrichtlijn*

De poelkikker en kamsalamander zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de poelkikker en kamsalamander als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. de voortplantingswateren en de winterverblijfplaatsen. Onder voortplantingsplaatsen wordt het water verstaan (poelen, vennen, sloten, e.d.) waarin de kooractiviteit plaatsvindt (poelkikker), waar eieren worden afgezet en de jongen (larven) opgroeien. Dit water is veelal het gehele jaar door waterhoudend en bezit ondiepe zones die snel kunnen opwarmen. Het water is grofweg in gebruik van maart tot oktober.

Winterverblijfplaatsen zijn de plekken waar de poelkikker en kamsalamanders zich hoofdzakelijk in de winter individueel op het land bevinden, zoals in de grond ingegraven, in muizenholletjes, onder stronken en in dammetjes waar puin aanwezig is. Ze verblijven daar grofweg van half oktober tot en met half april.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstorening van kamsalamander en poelkikker. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.5 lid 2 van de Wnb eveneens noodzakelijk.

2.2 *Nationaal beschermde soorten*

De alpenwatersalamander, ringslang, hazelworm, bunzing, hermelijn en wezel zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in de bijlage onderdeel A bij de Wnb en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub a van de Wnb is het verboden om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage onderdeel A bij deze wet opzettelijk te doden of te vangen
- Op grond van artikel 3.10 lid 1 sub b van de Wnb is het verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb vallen tijdelijke en/of permanente verblijfplaatsen, seizoensgebonden verblijfplaatsen, essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantingsplaats of rustplaats van de alpenwatersalamander, ringslang, hazelworm, bunzing, hermelijn en wezel. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.10 van de Wnb noodzakelijk.

2.3 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

3. De situatie

Het gebied Ootmaanlanden wordt heringericht als NNN-gebied en klimaatbuffer. Doel van de klimaatbuffer is dat het gebied in tijden van grote wateroverschotten kan fungeren als waterberging zodat de omliggende plaatsen geen wateroverlast hebben. Het gaat hier om een situatie die zich naar verwachting eens in de 25 jaar voordoet.

Bij de herinrichting wordt een groot deel van het gebied ingericht als vochtig grasland. Tevens wordt de beek verontdiept en verbreed, zodat deze een natuurlijker profiel krijgt. In het kader hiervan worden enkele bomen en struiken rondom de beek verwijderd. De overige bosschages en singels blijven behouden. Ook wordt drainage in het gebied (deels) verwijderd.

In het zuidelijke deel wordt een nieuwe sloot gegraven langs het huidige wandelpad. Hierbij worden mogelijk enkele bomen gekapt. Het gaat hierbij om bomen ten noorden van het huidige wandelpad. Bomen ten zuiden van het huidige wandelpad blijven behouden. De werkzaamheden bestaan uit:

- Graafwerkzaamheden
- Plagwerkzaamheden en uitmijnen
- Kappen van enkele bomen langs de huidige watergang
- Kappen van bomen aan de zuidgrens van het plangebied
- Verleggen zandpad ten zuiden van het plangebied
- Graven van een sloot aan de zuidgrens van het plangebied (Uffelterboervaartje)
- Aanleg of vervanging van duikers
- Verwijderen drainage
- Zandpad ophogen
- Verleggen/aanleggen van huidige en nieuwe watergang
- Dempen van watergang
- Graafwerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van nieuwe poelen
- Aanleggen kade langs de rand van het gebied

3.1 Uitgevoerd onderzoek

Allereerst is een ecologische quickscan uitgevoerd (Arcadis, 20 november 2019). Voor de quickscan is op basis van de uitkomsten van bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het projectgebied een indicatie gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Uit de quickscan kwam naar voren dat effecten op ringslang, hazelworm, levendbarende hagedis, heikikker, poelkikker, boomkikker, kamsalamander, alpenwatersalamander, vinpootsalamander, rivierrombout, grote weerschijnvlinder en steenuil niet op voorhand uitgesloten konden worden. Tijdens het veldbezoek van 21 juli 2020 is tevens actief gezocht naar roggelolie en korensla. Hierbij is gezocht naar groeiplaatsen van deze soorten op de akkertjes.

Naar aanleiding van de quickscan is nader soortspecifiek onderzoek gedaan. Het nader onderzoek is verwerkt in de rapportage 'Soortenbeschermingstoets Ootmaanlanden Prolander (Arcadis, 18 maart 2021). De soort specifieke nadere onderzoeken zijn uitgevoerd volgens de meest recente soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017).

Steenuil

De bomenrij waarin de nestkast aanwezig is, wordt niet gekapt. Hierdoor blijft de huidige nestlocatie behouden. Wel kan er, indien werkzaamheden rondom de kast in het broedseizoen plaats vinden, verstoring optreden voor de steenuil.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander komt voor in een poel in het zuidelijke deel van Ootmaanlanden. Deze wordt als voortplantingshabitat gebruikt. Omliggende bosschages, struiken en bomensingels worden gebruikt als landhabitat. Hier overwintert tevens de alpenwatersalamander. Als gevolg van de werkzaamheden

wordt dit landhabitat (gedeeltelijk) tijdelijk aangetast doordat een deel rondom de watergang gekapt wordt.

Ook kan door het plaggen tijdelijk landhabitat verloren gaan. Dit gebeurt echter niet rondom de poel waar de alpenwatersalamander voorkomt. Als gevolg van de werkzaamheden (kappen van bomen en plaggen) kunnen (winter)verblijfplaatsen vernietigd worden en kunnen dieren gedood of verwond worden. Ook kan verstoring optreden als gevolg van de werkzaamheden. Het voortplantingshabitat blijft wel behouden, al kan deze op termijn verloren gaan als er geen beheer wordt uitgevoerd.

Door de herinrichting en door het aanleggen van nieuwe poelen, kan het areaal geschikt leefgebied op termijn toenemen. Negatieve effecten zijn daardoor van tijdelijke aard.

Kamsalamander

Binnen het plangebied van Ootmaanlanden zijn geen voortplantingsplekken van de kamsalamander aanwezig. Dit wordt mede veroorzaakt door de slechte staat van de poelen. Wel zijn voortplantingswateren buiten het plangebied aanwezig. Hierdoor kunnen bosschages, singels en struiken landhabitat van de kamsalamander vormen.

Het overgrote deel van een populatie kamsalamanders verblijft in een straal van 100 meter rondom het voortplantingshabitat. Dit deel bevindt zich tevens buiten het plangebied. De kamsalamander kan echter een dispersieafstand van 500 tot 700 meter hebben, waardoor aanwezigheid van landhabitat van de kamsalamander niet uit te sluiten is. In het plangebied kunnen mogelijk winterverblijfplaatsen van de kamsalamander aanwezig zijn. Bij kapwerkzaamheden kunnen deze verblijfplaatsen vernietigd of beschadigd worden. Ook kunnen kamsalamanders gedood of verwond worden en kan er verstoring optreden. Doordat nieuwe poelen worden aangelegd die geschikter zijn als voortplantingshabitat kan het areaal geschikt leefgebied toenemen. Hierdoor zou een positief effect op kunnen treden. Negatieve effecten zijn daardoor van tijdelijke aard.

Poelkikker

Het plangebied wordt gebruikt als voortplantingshabitat (waterschapssloot en een poel) en als landhabitat. Als gevolg van het vergraven van de watergang wordt voortplantingshabitat (tijdelijk) aangetast. Als gevolg van kapwerkzaamheden en plagwerkzaamheden wordt het landhabitat (tijdelijk) aangetast. Hierdoor worden verblijfplaatsen en voortplantingsplekken beschadigd en/of vernietigd. Ook kunnen dieren gedood, verwond of verstoord worden als gevolg van de werkzaamheden.

Op termijn wordt het leefgebied van de poelkikker geschikter. Doordat de oevers van de waterschapssloot flauwer worden, neemt de kwaliteit van het huidige voortplantingshabitat toe. Ook kunnen de toekomstige poelen geschikt worden als voortplantingshabitat. Deze worden met flauw talud gegraven waardoor er ondiepe zones ontstaan die geschikt zijn als voortplantingswater voor de poelkikker (snel opwarmende wateren). Hierdoor breidt het voortplantingshabitat uit.

Ringslang

De ringslang gebruikt het gehele plangebied als leefgebied. Hier vindt voortplanting plaats, wordt gefoerageerd en mogelijk overwinterd. Als gevolg van de voorgenomen kap- en plagwerkzaamheden worden verblijfplaatsen vernietigd en/of beschadigd. Ook kunnen aanwezige dieren gedood of verwond worden en kan er verstoring op treden.

Op termijn wordt het leefgebied weer geschikt en mogelijk geschikter door de toename van geschikt leefgebied voor diverse amfibieën, die als voedsel dienen voor de ringslang. Hierdoor zijn negatieve effecten van tijdelijke aard.

Hazelworm

De hazelworm komt in het zuidelijke deel van het leefgebied voor, vooral langs de randen van de stuwwal. Dit leefgebied blijft behouden. De hazelworm zou in potentie ook in andere delen van het terrein voor kunnen komen. Als gevolg van de voorgenomen kap- en plagwerkzaamheden worden

verblijfplaatsen vernietigd en/of beschadigd. Ook kunnen aanwezige dieren gedood of verwond worden en kan er verstoring optreden. Doordat de huidige structuurvariaties behouden blijven, wordt het leefgebied weer geschikt voor de hazelworm.

Conclusie

Door het nemen van mitigerende maatregelen worden overtredingen ten aanzien van de steenuil voorkomen. Dit komt doordat verstoring welke van wezenlijke invloed is, voorkomen wordt door te werken buiten het broedseizoen van de steenuil in de omgeving van de steenuilenkast.

Als gevolg van de mitigerende maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat poelkikkers en kamsalamanders gedood of verwond worden. Daarnaast kunnen dieren gevangen en verplaatst worden. Hierdoor is sprake van overtreding van artikel 3.5 Lid 1. Ook kunnen geschikte verblijfplaatsen (tijdelijk) verloren gaan en kunnen de werkzaamheden leiden tot verstoring. Dit leidt tot overtreding van artikel 3.5 Lid 2 en Lid 4 van de Wnb. Door de mitigerende maatregelen voor vleermuizen wordt verstoring van vleermuizen voorkomen waardoor er geen sprake is van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de aangetroffen vleermuissoorten.

Met betrekking tot de alpenwatersalamander, ringslang en hazelworm wordt door de mitigerende maatregelen zoveel mogelijk voorkomen dat dieren gedood worden. Wel kunnen dieren gevangen worden om ze te verplaatsen. Dit leidt tot overtreding van artikel 3.10, lid 1b ten aanzien van de Wnb. Echter is het effect minder erg (dieren blijven leven). Ook kunnen nog steeds (tijdelijk) verblijfplaatsen vernietigd worden als gevolg van de werkzaamheden. Dit leidt tot overtreding van artikel 3.10 Lid 1b. Hiervoor is een ontheffing noodzakelijk voor de kamsalamander, poelkikker, alpenwatersalamander, ringslang en hazelworm.

Kleine marterachtigen:

Vanaf 1 januari 2024 geldt in de provincie Drenthe geen vrijstelling meer voor de hermelijn, wezel en bunzing (hierna: kleine marterachtigen). Hoewel de kleine marterachtigen wel zijn meegenomen in de quickscan, zijn deze in 2023 niet in de ontheffingsaanvraag meegenomen wegens de toen nog geldende vrijstelling.

Door de wijziging in vrijstelling geldt dat bij aanwezigheid van deze soorten overtreding plaatsvindt ten aanzien van de bunzing, hermelijn en wezel. Om deze reden worden deze als aanvulling aangevraagd op de lopende ontheffingsaanvraag. Hierbij wordt specifiek de wet tekst van de Wet natuurbescherming aangehouden omdat de ontheffingsaanvraag is ingediend onder de Wnb en volgens het overgangsrecht als ontheffingsaanvraag onder de Wnb behandeld wordt. Daarom is aanvullend ontheffing aangevraagd voor hermelijn, bunzing en wezel.

3.2 Mitigatie

Om te voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden voor de aanwezige beschermde soorten dient bij de werkzaamheden mitigerende maatregelen in acht te worden genomen voor de volgende soort(groep)en:

Amfibieën en reptielen

- In de periode september/oktober dienen graslanden en waterpartijen waar gewerkt gaat worden kort gemaaid/geschoond te worden, zodat deze ongeschikt wordt voor beschermde amfibieën en reptielen.
- Struiken en bomen waar gewerkt moet worden, worden verwijderd in de periode september/oktober.

- Dit maaien en verwijderen van vegetatie gebeurt onder ecologische begeleiding waarbij aanwezige dieren weggevangen worden en overgebracht worden naar geschikt leefgebied buiten het werkterrein.
- De werkzaamheden worden bij voorkeur z.s.m. uitgevoerd na het ongeschikt maken van het werkgebied.
- Indien dit niet mogelijk is, dient het werkgebied regelmatig gemaaid te worden om hervestiging te voorkomen.
- Het pluggen dient gefaseerd over minimaal 2 jaar uitgevoerd te worden. Op deze manier wordt voorkomen dat een groot deel van het leefgebied van de poelkikker en de ringslang ongeschikt is.

Steenuil

- Werkzaamheden in de omgeving van de kast vinden plaats in de periode augustus t/m januari.
- In de periode februari t/m juli wordt niet gewerkt in de omgeving van de kast.

In zijn algemeenheid dient vanuit de zorgplicht het volgende tevens in acht te worden genomen:

- Het werkgebied en werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden.
- Bij de werkzaamheden wordt één richting opgewerkt, zodat aanwezige dieren de kans hebben om te vluchten.
- Hierbij wordt van oost naar west gewerkt om te voorkomen dat dieren richting de N371 vluchten.

3.3 *Compensatie*

Ter compensatie van leefgebied worden nieuwe poelen aangelegd en de watergang geschikt gemaakt voor amfibieën wat resulteert in een gunstiger leefgebied voor de betreffende soorten. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- De watergangen krijgen een flauwe oever (1:2 tot 1:5).
- Doorsnee van een poel is minimaal 20 meter.
- De poelen en watergangen zijn vanaf maart t/m september watervoerend.
- Opschot bij poelen wordt zoveel mogelijk beperkt om bladinvall of verlanding te voorkomen.
- De poelen worden eens in de 4 à 7 jaar geschoond, afhankelijk van hoe snel de watervegetatie zich ontwikkelt.
- Indien, in geval van extreme piekmomenten, Ootmaanlanden onder water gezet wordt, dient men de poelen die onder water komen te staan in de eerstvolgende periode van september t/m februari een keer droog te laten vallen. Op deze wijze wordt vestiging van vis voorkomen in de poelen.

Door de inrichting van het gebied wordt het gebied in zijn geheel geschikter voor ringslang en hazelworm.

3.4 *Ecologische begeleiding:*

Voor de werkzaamheden zal een ecologisch werkprotocol worden opgesteld, hierin wordt ook opgenomen wanneer ecologische begeleiding nodig is. Deze begeleiding is ook aanwezig bij enkele werkzaamheden die betrekking hebben op mitigerende maatregelen zoals beschreven in het document 'ontheffingsaanvraag ootmaanlanden' d.d. 1 mei 2023.

3.5 *Natuurvrij maken*

Indien nodig worden in de periode september/oktober graslanden en waterpartijen waar gewerkt gaat worden kort gemaaid/geschoond, zodat deze ongeschikt zijn voor beschermde amfibieën en reptielen. Struiken en bomen waar gewerkt moet worden, worden waar mogelijk verwijderd in de periode september/oktober. Vanwege overlap tussen kwetsbare perioden van de verschillende soort(groep)en kan hiervan gemotiveerd afgeweken worden.

Dit maaien en verwijderen van vegetatie gebeurt onder ecologische begeleiding waarbij aanwezige dieren weggevangen worden en overgebracht worden naar geschikt leefgebied buiten het werkterrein. De werkzaamheden worden bij voorkeur z.s.m. uitgevoerd na het ongeschikt maken van het werkgebied. Indien dit niet mogelijk is, dient het werkgebied regelmatig gemaaid en gecontroleerd te worden om hervestiging te voorkomen.

4. Overwegingen

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8 en 3.10 van de Wnb.

4.1 Belangenafweging

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van *Volksgezondheid of openbare veiligheid*, genoemd in artikel 3.8 lid 5 onder b punt 3 van de Wnb. De ontheffinghouder geeft tevens aan te werken in het belang van 'de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats', genoemd in artikel 3.8 lid 5 onder b punt 1 van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in 'het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daaropvolgende gebruik van het gebied of het gebouwde', genoemd in artikel 3.10 lid 2 onder a van de Wnb. In de aanvraag wordt daarvoor de volgende onderbouwing gegeven.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)

Naast de inrichting van een NNN gebied wordt het gebied ingericht als klimaatbuffer.

Als gevolg van klimaatverandering wordt een toename van de neerslagintensiteit verwacht. De kans op wateroverlast neemt daarmee toe. In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) is afgesproken om het watersysteem op orde te hebben en te houden. Dit is gebaseerd op uitgangspunten uit de nota waterbeheer 21-ste eeuw (WB21). Het watersysteem in Zuidwest Drenthe is ingericht op het afvoeren van overtollig regenwater. In extreem natte perioden kan het water onvoldoende worden afgevoerd en treedt wateroverlast op. Om neerslagpieken op te vangen wordt uitgegaan van de trits 'vasthouden – bergen – afvoeren'. Dat gebeurt niet altijd in alle gebieden in deze volgorde. Het vasthouden en bergen van water is maatwerk voor gebieden met een complexe verweving van natuur- en landbouwgebruik. Natuurmonumenten, provincie Drenthe, Waterschap Drents Overijsselse Delta, de gemeente Westerveld en de gemeente De Wolden hebben op 3 juli 2012 de samenwerkingsovereenkomst Klimaatbuffer Anserveld – Leislout – Ootmaanlanden ondertekend om gezamenlijk te investeren in klimaatbufferontwikkeling. Deze klimaatbuffer is tweeledig: het bergen van water bij hoogwater en het vasthouden van gebiedseigen water.

Een onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst is het realiseren van een waterberging in Ootmaanlanden om de stad Meppel in de toekomst voor wateroverlast te beschermen (water bergen). Hiervoor moet 400.000 m³ uit de Oude Vaart worden geborgen, zodat de waterpieken worden afgevlakt. Het water uit de Oude Vaart kan middels een bestaande verbinding met de Drentsche hoofdvaart naar Ootmaanlanden stromen.

Het tweede onderdeel van de klimaatbuffer is het vasthouden van gebiedseigen water. Door de grondwaterstand in het gebied te verhogen in natte perioden kan er water worden vastgehouden om verdroging van de gronden tegen te gaan.

Het plangebied Ootmaanlanden bleek niet groot genoeg om de gehele 400.000 m³ te bergen. Het project is daarom uitgebreid met het deelgebied Koningschut. Beide gebieden liggen op de overgang van hoog naar laag Drenthe. Dit maakt de gebieden geschikt voor waterberging.

Door de herinrichting van het gebied als klimaatbuffer, worden onveilige situaties als gevolg van extreem weer (piekafvoer) voorkomen. Hiermee dient de voorgenomen herinrichting 'het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid, of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Daarnaast dragen de voorgenomen ontwikkelingen bij aan het nastreven van provinciaal en landelijk beleid, met name voor NNN en de Kader Richtlijn Water (KRW). De KRW is in 2000 van kracht geworden en heeft als doel de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen. Het is een Europese richtlijn die voorschrijft dat de waterkwaliteit van de Europese wateren in 2027 aan bepaalde eisen moet voldoen. Hiermee wordt tevens het openbare belang gediend.

Bescherming flora en fauna

Het gebied Ootmaanlanden maakt deel uit van het Natura 2000-gebied Holtingerveld en is tevens aangewezen als NNN-gebied. De ambitiedoelstellingen van het NNN-gebied zijn o.a. kruidenrijk grasland (N12.02) en nat schraalland (N10.01). Uit onderzoek van B-Ware (Verbaarschot et al., 2020) blijkt dat de fosfaatbelasting van de bodem te voedselrijk is voor de ambitietypen. Het nemen van maatregelen zoals het plaggen van de graslanden en uitmijnen van de graslanden draagt bij aan het realiseren van de natuurdoelen. Hierdoor ontstaan kruidenrijkere vegetaties met hogere floristische waarden en bijbehorende diersoorten.

Daarnaast wordt met het herprofilen van de waterschapssloot gezorgd voor flauwere oevers en daarmee geschikter voortplantingshabitat voor o.a. poelkikker. In de natuurvriendelijke oevers is water dat snel opwarmt en geschikt is voor ei-afzet en opgroei van kikkervisjes van de poelkikker. Ook worden bij de herinrichting nieuwe poelen aangelegd. Deze poelen zorgen voor geschikt voortplantingshabitat voor diverse amfibieën in het gebied zoals poelkikker, alpenwatersalamander en de kamsalamander. Deze laatste soort is tevens een aangewezen Habitatrichtlijnsoort van het Natura 2000-gebied Holtingerveld. Met de aanleg van het NNN-gebied wordt bijgedragen aan de uitbreidingsdoelstelling voor de kamsalamander in het Natura 2000-gebied Holtingerveld. Doordat het habitat voor diverse amfibieën geschikt gemaakt wordt, neemt tevens de kwaliteit van het leefgebied van de ringslang toe. Amfibieën zijn een groot onderdeel van het voedsel van de ringslang en een toename in amfibieën, en daarmee voedselaanbod, kan daardoor een positief effect hebben op de lokale populatie ringslangen.

De herinrichting van Ootmaanlanden draagt daardoor bij aan *'het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna of belang van de instandhouding van natuurlijke habitats'*.

In kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van gebieden

De herinrichting valt onder een ruimtelijk inrichting en ontwikkeling van een gebied. Door ingrepen als graaf- en plagwerkzaamheden, aanleg en vervanging van duikers, verleggen van paden en watergangen en aanleg van kades, verandert het gebied dusdanig dat er sprake is van een ruimtelijke inrichting. Hiermee worden de huidige graspercelen en watergang ontwikkeld tot nat schraalland en kruidenrijk grasland en de huidige watergang wordt een beek met natuurlijk verloop.

De inrichting van het gebied valt daarmee onder een ruimtelijke ontwikkeling en daarmee onder het belang *'in kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van gebieden.'*

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belang(en). De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.2 Alternatievenafweging

Alternatieve locatie

Door de werkzaamheden op de geplande locatie te realiseren kunnen verschillende doelen (waterberging, natuur en KRW) gecombineerd worden. Hiermee dragen de werkzaamheden optimaal bij aan het realiseren van de doelen van de voorgenomen herinrichting. Het realiseren van het project op een andere locatie en daarmee geen werkzaamheden in de gebieden uitvoeren is niet mogelijk omdat dan doelen zoals NNN en KRW niet gerealiseerd worden.

Alternatieve werkwijze

Met de gekozen werkwijze wordt zo zorgvuldig mogelijk omgegaan met de aanwezige natuurwaarden. De huidige inrichtingsmaatregelen zijn noodzakelijk om de NNN-doelen en doelen van de waterberging/KRW te halen.

Zo is het plaggen noodzakelijk om de voedselrijkdom in de bodem, die het behalen van de NNN-doelen in Ootmaanlanden verhindert, te verminderen. Het niet uitvoeren van de plagwerkzaamheden leidt tot een te voedselrijke situatie waardoor de doelen niet op realistische termijn gehaald kunnen worden (Verbaarschot et al., 2020).

Bij het kappen van bomen is gekozen om enkel bomen te kappen die de voorgenomen werkzaamheden in de weg zitten. Het gaat hierbij om bomen die te dicht op de te verbreden watergang zitten of te dicht op het te realiseren Uffelterboervaartje. Met het huidige plan wordt zo min mogelijk bomen gekapt waardoor de lijnvormige elementen van elzensingels en eikenlanen in het gebied Ootmaanlanden behouden blijven. Het niet kappen van deze bomen zou de realisatie van waterafvoer in de weg zitten. Bij de werkzaamheden worden mitigerende maatregelen genomen om o.a. het doden en verwonden van doelsoorten te voorkomen. Het hanteren van een andere werkwijze, waarbij geen mitigerende maatregelen genomen wordt, zou onnodig leiden tot het doden en verwonden van aanwezige soorten en zou tot extra overtredingen leiden van de Wnb (artikel 3.1 lid 1 en artikel 3.10 lid 1a). Ook zou een andere werkwijze leiden tot het niet bereiken van de doelen (NNN, waterberging en KRW), of een veel grotere impact op de ecologische en landschappelijke waarden van het gebied het gebied (bijvoorbeeld doordat meer bomen gekapt worden).

Hiermee is de gekozen werkwijze de meest optimale werkwijze.

Alternatieve planning

Met de gekozen planning (maart 2024 t/m december 2024) wordt op een aantal locaties in het broedseizoen en/of voortplantingsperiode van beschermde soorten gewerkt. Het geheel werken buiten kwetsbare periodes (winterslaap) is niet mogelijk door de omvang van de werkzaamheden, doorlooptijd en de overlap in verschillende periodes. Om deze reden wordt het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden, buiten de kwetsbare periodes ontmoedigd, om zo te zorgen dat de betreffende soorten niet in het werkgebied gaan overwinteren en daarmee gedood of verwond worden. Omdat een alternatieve planning eveneens tot conflicten leidt m.b.t. de voortplanting of overwintering van verschillende soorten, is gekozen voor de beschreven planning.

4.3 Staat van instandhouding

Er is een onderscheid te maken in de landelijke en lokale staat van instandhouding. Per categorie mogen de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben.

Poelkikker

De staat van instandhouding bestaat uit vier onderdelen namelijk populatieomvang, verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief. In het rapport Staat van instandhouding Gelderland (Norren et al., 2019) is voor de poelkikker een landelijke analyse uitgevoerd. De populatieomvang is

verbeterd in de periode 2006 – 2017 en ook de gunstige referentiewaarde wordt gehaald. De populatieomvang wordt daarom als gunstig beoordeeld. Voor verspreidingsgebied wordt de huidige situatie als gunstig beoordeeld, is de trend stabiel en wordt de gunstige referentiewaarde gehaald. Deze wordt tevens als gunstig beoordeeld. Ook de huidige kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief wordt als gunstig beoordeeld (Norren et al., 2019). Hiermee is de staat van instandhouding gunstig.

De provinciale staat van instandhouding is onbekend. Verwacht wordt dat de provinciale staat van instandhouding overeenkomt met de landelijke staat van instandhouding. De poelkikker komt wijd verspreid voor in Drenthe en is in verspreiding flink toegenomen ten opzichte van de periode voor 2000. Ook is er in Drenthe veel geschikt habitat aanwezig waardoor de kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief gunstig is voor deze soort.

Door de voorgenomen werkzaamheden wordt een deel van het voortplantingswater en landhabitat van de poelkikker in Ootmaantlanden tijdelijk ongeschikt. Een deel van het landhabitat verdwijnt door de demping van een watergang. Wel zou het nieuw in te richten Uffelterboervaartje geschikt kunnen worden als voortplantingshabitat en kunnen ook de nieuwe poelen als voortplantingshabitat gaan fungeren. Daarnaast neemt de kwaliteit van de huidige waterschapssloot in het gebied toe doordat natuurvriendelijke oevers worden gerealiseerd. Hierdoor ontstaan meer ondiepe oeverzones met flauw talud die snel opwarmen in de zon. Uiteindelijk neemt de kwaliteit van het leefgebied toe voor de poelkikker.

De voorgenomen ontwikkeling doet daarbij geen afbreuk aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding. Zeker niet na het nemen van maatregelen.

Kamsalamander

In het rapport Staat van instandhouding Gelderland (Norren et al., 2019) is voor de kamsalamander een landelijke analyse uitgevoerd. De populatieomvang en de trend zijn als gunstig beoordeeld. Voor verspreiding wordt de gunstige referentiewaarde gehaald en is sprake van een toename in bezette kilometerhokken. Ook dit onderdeel wordt als gunstig beoordeeld. Voor kwaliteit van het leefgebied is de beoordeling ongunstig – ontoereikend omdat niet voldoende habitat door de kamsalamander bezet werd (Norren et al., 2019). Ook het toekomstperspectief is als ongunstig – ontoereikend beoordeeld omdat in een aantal gevallen ziektes zijn opgetreden (Ranavirus en Batrachochytrium salamandrivorans). Ook de aanwezigheid van vis in voortplantingswater kan negatieve invloed op een populatie hebben.

De provinciale staat van instandhouding is onbekend. Er zijn geen aanwijzingen dat deze afwijkt van de landelijke situatie. Problemen m.b.t. leefgebied en toekomstperspectief (bijvoorbeeld bedreiging van ziektes) kan zich tevens in Drenthe voordoen. Daarom wordt verwacht dat de staat van instandhouding voor de kamsalamander in Drenthe ongunstig – ontoereikend is. Data hiervan ontbreekt echter. Met de voorgenomen herinrichting blijft het huidige leefgebied (voortplantingswater en zone van 100 meter rondom het voortplantingswater) behouden. Wel kunnen enkele individuen verder van het voortplantingswater verblijven en in het plangebied landhabitat gebruiken. Hiervoor worden mitigerende maatregelen genomen om het doden en verwonden van deze soorten te voorkomen. Het betreft een zeer klein onderdeel van het gehele geschikte landhabitat waar gekapt gaat worden. Tevens wordt bij de herinrichting nieuw leefgebied (nieuwe voortplantingswateren) aangelegd. Hiermee wordt het potentiële habitat voor de kamsalamander uitgebreid. Hiermee hebben de voorgenomen ontwikkelingen een gunstig effect op de staat van instandhouding.

De voorgenomen ontwikkelingen doen geen afbreuk aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding.

Alpenwatersalamander

In het rapport Staat van instandhouding Gelderland (Norren et al., 2019) is voor de alpenwatersalamander een landelijke analyse uitgevoerd. Aantallen van de alpenwatersalamander zijn onbekend. Om deze reden is de populatieomvang onbekend. Het verspreidingsgebied wordt als gunstig beoordeeld omdat er sprake is van een toename in het aantal kilometerhokken waar de alpenwatersalamander in voorkomt en de gunstige referentiewaarde gehaald wordt. Ook de kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief worden als gunstig beoordeeld. De landelijke staat van instandhouding is daarom gunstig (Norren et al., 2019).

De provinciale staat van instandhouding van de alpenwatersalamander is onbekend. Verwacht wordt dat deze overeenkomt met de landelijke staat van instandhouding. De alpenwatersalamander is sterk toegenomen in de provincie Drenthe. Ook is er in Drenthe voldoende habitat voorhanden. Hierdoor is naar verwachting het toekomstperspectief en kwaliteit van het leefgebied gunstig. De populatie nabij Holtlingerveld betreft echter wel een uitgezette populatie (Creemers & van Delft, 2009; Verspreidingsatlas, 2021).

Met de voorgenomen ontwikkeling blijft het huidige voortplantingswater behouden. Wel wordt in een klein deel van het landhabitat gekapt. Hiervoor worden mitigerende maatregelen genomen om het doden en verwonden te voorkomen. Door de aanleg van nieuwe poelen ontstaat nieuw potentieel voortplantingswater voor de alpenwatersalamander. Hiermee draagt de ontwikkeling bij aan potentiële uitbreiding in het gebied en daarmee een gunstige staat van instandhouding.

De voorgenomen inrichting doet daarmee geen afbreuk aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding.

Ringslang

In het rapport Staat van instandhouding Gelderland (Norren et al., 2019) is voor de ringslang een landelijke analyse uitgevoerd. Hieruit komt naar voren dat de populatietrend stabiel is en dat er een matige toename in het verspreidingsgebied is. Dit wordt dan ook als gunstig beoordeeld. Daarnaast is de kwaliteit van het leefgebied, mede door inzet van broeihopen, stabiel.

Ook toekomstperspectief is gunstig ingeschat. De staat van instandhouding voor de ringslang is gunstig (Norren et al., 2019).

De provinciale staat van instandhouding van de ringslang is onbekend. Onduidelijk is of deze overeenkomt met de landelijke staat van instandhouding. De ringslang komt in een groot deel van met name west Drenthe voor, maar de soort lijkt in midden Drenthe iets in verspreiding afgenomen te zijn. Mogelijk dat de provinciale staat van instandhouding ongunstig is. Exacte data hierover ontbreekt echter. De voorgenomen ontwikkeling heeft tijdelijk effect op de lokale populatie van ringslang nabij het Holtlingerveld. De ringslang komt wijd verspreid voor op het Holtlingerveld en de omgeving. Doordat de werkzaamheden grotendeels buiten de actieve periode van de ringslang worden uitgevoerd blijven naar verwachting tijdelijke effecten zoals tijdelijke afname foerageergebied beperkt. Structuurovergangen zoals bosranden, struweel, elzensingels en eikenlanen blijven behouden in het plangebied. Er worden maatregelen genomen om het doden en verwonden te voorkomen. Na herinrichting van het gebied neemt de kwaliteit van het leefgebied van de ringslang toe. Doordat er natuurvriendelijke oevers en extra poelen worden aangelegd neemt geschikt habitat voor amfibieën en daarmee het hoofdvoedsel van de ringslang toe in het gebied. Hierdoor draagt de herinrichting uiteindelijk bij aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding.

De voorgenomen ontwikkeling doet daarom geen afbreuk aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding van de ringslang.

Hazelworm

In het rapport Staat van instandhouding Gelderland (Norren et al., 2019) is voor de hazelworm een landelijke analyse uitgevoerd. De populatieomvang wordt als gunstig beoordeeld. Het verspreidingsgebied van de Hazelworm is stabiel gebleven waardoor deze ook als gunstig wordt beoordeeld. Het leefgebied (bosranden met open plekken) is veelal in Nederland aanwezig waardoor de kwaliteit van het leefgebied als gunstig is beoordeeld. Ook het toekomstperspectief is als gunstig beoordeeld. Hiermee is de landelijke staat van instandhouding van de hazelworm tevens gunstig (Norren et al., 2019).

De provinciale staat van instandhouding is onbekend. Verwacht wordt dat deze net als de landelijke situatie gunstig is. In verspreidingsgebied is de soort namelijk toegenomen in Drenthe en is verspreid over een groot deel van Drenthe. Daarnaast is er in Drenthe veel habitat aanwezig in de vorm van bosranden, open stukken bos en heidegebieden. Hiermee is de kwaliteit van het leefgebied naar verwachting ook gunstig. Ook toekomstige herinrichting van natuurgebieden in Drenthe kan gunstig uitpakken voor de hazelworm.

De hazelworm lijkt zich vooral aan de rand van de stuwwal op te houden. De bosranden hier, en daarmee het habitat blijven behouden waardoor er geen leefgebied verloren gaat. Op plekken waar gekapt wordt, zijn geen hazelwormen aangetroffen maar worden wel maatregelen genomen om te voorkomen dat aanwezige reptielen en amfibieën gedood of verwond worden.

Door het behoud van het leefgebied van de hazelworm en het nemen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat de voorgenomen werkzaamheden afbreuk doen aan het streven naar een gunstige staat van instandhouding van de hazelworm.

Bunzing

De staat van instandhouding bestaat uit vier onderdelen namelijk populatieomvang, verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief. Het geschatte aantal individuen in 1994 lag tussen de 36.000 en 126.000 individuen. Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor een actuele schatting. Er is wel een samengestelde trend van bunzing, hermelijn en wezel en deze laat een flinke afname (50 – 75%) in populatiegrootte zien over de periode 1997-2016. De populatieomvang van de bunzing is door BIJ12 beoordeeld als zeer ongunstig.

In Nederland komt de bunzing verspreid over het heel land voor, behalve op de Waddeneilanden. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. De omvang van het leefgebied varieert van tien tot soms enkele duizenden hectares, afhankelijk van het voedselaanbod. De staat van instandhouding omtrent de verspreiding is gunstig voor de soort. Potentieel geschikt leefgebied van bunzing is door heel Nederland aanwezig, met een duidelijke voorkeur voor kleinschalig landschap met water. Doordat grote delen van Nederland bestaan uit niet of beperkt geschikt leefgebied zoals intensieve landbouwgebieden, stedelijk gebied of uitgestrekte bosgebieden, ligt het leefgebied versnipperd door het land. Over de hoeveelheid daadwerkelijk geschikt leefgebied en de draagkracht hiervan is onvoldoende bekend. De kwaliteit van het leefgebied in de huidige situatie is hierom beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'. Hoewel er geen verandering in verspreiding in Nederland is te zien, vertoont het aantal waargenomen bunzingen in het NEM-meetnet Dagactieve Zoogdieren over de periode 1997-2013 een negatieve trend. Ondanks dat weinig bekend is van de soort en de omvang van een minimale populatie, wordt, op basis van een doorgaande verdere verstedelijking en intensivering van het gebruik van landbouwgebieden (drainage en verdroging), gesteld dat het perspectief 'ongunstig – ontoereikend' is.

Hermelijn

Het monitoren van de hermelijn is onderdeel van NEM Meetprogramma Dagactieve zoogdieren. In dit NEM meetprogramma wordt de trend in populatieomvang onderzocht op landelijk niveau, door het geringe aantal waarnemingen is de trend van hermelijn echter te onzeker (kan niet worden bepaald). De huidige populatieomvang van de hermelijn in Nederland en daarmee ook Drenthe is dan ook onbekend. De hermelijn komt in heel Nederland voor. De hermelijn heeft een voorkeur voor een waterrijke omgeving. Ook in agrarische landschappen met voldoende dekking komt de soort voor. Het leefgebied van de hermelijn is afhankelijk van het seizoen, leeftijd, sekse en voedselaanbod. Een vrouwtje heeft in een goed muizenjaar voldoende aan 2 ha, bij een lager voedselaanbod kan dit oplopen tot enkele tientallen hectaren.

De hermelijn heeft een duidelijke binding met open natte (veen)weidegebieden, rivieren beekdalen en het kleinschalige en structuurrijke landschap. Verstedelijking en compartimentering van leefgebieden door drukke verkeerswegen verslechteren het beschikbare leefgebied van de hermelijn. Het realiseren van meer kleinschalige landschapselementen ten behoeve van dekking en hogere aantallen prooidieren (met name muizen) kan de teruggang in aantallen tegengaan. Het is aannemelijk dat de afname van waarnemingen van de hermelijn gerelateerd is aan de afname van variatie in het landelijk gebied en de landbouwintensivering.

Wezel

Het monitoren van de wezel is onderdeel van NEM Meetprogramma Dagactieve zoogdieren. In dit NEM meetprogramma wordt de trend in populatieomvang onderzocht op landelijk niveau, door het geringe aantal waarnemingen is de trend van wezel echter te onzeker (kan niet worden bepaald). De huidige populatieomvang van de wezel in Nederland en daarmee ook Drenthe is dan ook onbekend. Op de rode lijst is de soort aangemerkt als gevoelig. In Nederland komt de wezel vrij algemeen voor, maar minder dan dertig jaar geleden.

Door de intensivering van de landbouw, de toename van verkeerswegen, het gebrek aan variatie in cultuurlandschap en de daardoor dalende muizenpopulatie, verdwijnt geschikt leefgebied voor de wezel. In Nederland is het leefgebied voor de wezel momenteel erg versnipperd. Het voorkomen van wezels is sterk afhankelijk van een hoog aanbod van kleine prooidieren. De wezel heeft een kleine dispersieactieradius waardoor hun aantallen snel dalen, gevolgd door een afname in verspreiding.

Effect op staat van instandhouding kleine marters

De herinrichting van Ootmaanlanden draagt bij aan de kwaliteit van het foerageer- en leefgebied van kleine marterachtigen. Doordat een deel van het projectgebied vernat wordt en een deel droger en hoger gelegen is, blijft er voor kleine marterachtigen voldoende geschikt leefgebied beschikbaar. Door de aanleg van extra poelen neemt naar verwachting het aantal amfibieën, en daarmee voedsel voor kleine marters, toe. Doordat het habitat voor diverse amfibieën geschikt gemaakt wordt, neemt daarmee ook de kwaliteit van het leefgebied van kleine marterachtigen toe. Dit kan een positief effect hebben op de populatie kleine marterachtigen.

Conclusie

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soorten zoals in bovenstaande staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet verwacht.

4.4   *Zorgplicht en broedseizoen*

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving.

Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.